

Inhoudsopgave

Soorten letters	4
Samenstellingen	6
Voorvoegsels en achtervoegsels	7
Verkleinwoorden	8
Meervouden	9
Alfabet	10

Ik schrijf wat ik hoor. **13**

Woorden met aai, ooi, oei, eeuw, ieuw en uw 14

Woorden met ng en nk 14

Ik maak een afspraak. **15**

1 Woorden met g, ch, gt en cht 16

2 Hoofdletters en leestekens 18

3 Werkwoordspelling 20

Werkwoordschema 24

4 Woorden op d en t 32

5 Woorden met twee of meer delen 33

Woorden als katten en beren 34

Woorden als honden, paarden en bloemen 35

Ik onthoud een stukje. **37**

1 Woorden met ch 16

2 Woorden met ei 38

3 Woorden met au en auw 41

De vergeet-mij-nietjes 43

1 Woorden met wr 44

2 Woorden op b 44

3 Moeilijke woorden 45

4 Woorden als banaan 48

5 Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden 49

Ik zoek het op. **51**

Trefwoorden 63

Alle letters op een rij
stappen over de hei,
worden achter elkaar gezet,
vormen samen het alfabet.

Alle letters vangen in mijn pet
en we springen en dansen op het bed.
We lopen over een koord.
Kijk, letters vormen een woord.

Dan neemt grote zus haar loep,
bekijkt het woord paddenstoelensoep.
Ze knipt en zucht, elk woord exact.
Hoera! De woorden samengeplakt!

Hoe schrijf
ik een woord?

Soorten letters

klinkers kan ik hard roepen!				medeklinkers kan ik niet hard roepen!
klinkers die kort klinken	klinkers die lang klinken, tweetekenklanken	de doffe e	andere tweetekenklanken	b beer c circus d duif f duif g weg h haan j jas k ik l mol m mol n an p pen q quad r beer s jas t tom v vis w weg x box y yoga z zon
a kat e pen i ik o mol u mus y baby	aa haan ee beer oo boom uu muur	de het een gevaar verhaal bezoek mezelf jezelf fietser sleutel dieren kusje deurtje bliksem adem	ei trein ij ijs ou oud au auto eu deur oe poes ie dier ui duif uw sluw meertekenklanken ouw vrouw auw blauw aai fraai ooi kooi oei groe eeuw leeuw ieuw nieuw	tweetekenklanken ng bang nk bank ch lach sj huisje wr wraak meertekenklanken sch schip schr schroef

De klanken zijn de bouwstenen van woorden.

Woorden kan ik opdelen in **deeltjes** die ik in één keer kan uitspreken. Hoeveel deeltjes?

Ik klap in mijn handen, dan weet ik het.

woorden met ...

één deel

Het
kind
speelt
op
straat.

twee delen

Katten
vangen
alle
muizen.

drie delen

Juffrouwen
vertellen
meerdere
verhalen.

vier delen

Boterhammen
en
ontbijtgranen
verorberen.

De woorden zijn de bouwstenen van samenstellingen.

Eerst knippen,

trein + **bestuurder**

hoofd + **letter**

spik + **splinter**

brand + **weer**

dan **kleven!**

= **treinbestuurder**

= **hoofdletter**

= **spiksplinternieuw**

= **brandweerkazerne**

Grondwoorden en afleidingen

Mijn fiets is **nieuw**.

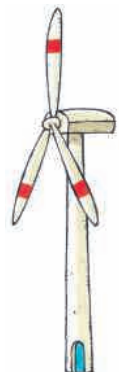
We luisteren naar het **nieuws**.

We vernieuwen het huis.

Ik ben **benieuwd**.

Windenergie is **hernieuwbaar**.

Kobe fietst bij de **nieuwelingen**.

Samenstellingen

Ik kan nieuwe woorden maken door woorden samen te voegen.

Het **stappenplan** ...

- 1 Ik **hoor** een samenstelling.
- 2 Ik **verdeel** de samenstelling en ik **denk na** over elk woord.
- 3 Ik **kleef** de woorden terug aan elkaar.

bad

+ muts

= badmuts

blokken

+ dozen

= blokkendozen

donker

+ rood

= donkerrood

teen

+ nagel

= teennagel

Ik denk aan de betekenis.

We gaan **achteruit**.

Ik kijk door de **achterruit** van de auto.

Voorvoegsels en achtervoegsels

Ik maak een nieuw woord door vooraan een stukje toe te voegen. Dat stukje is een **voorvoegsel**.

ge	+	vaar	Dat is een groot ge vaar.
be	+	taal	Ik be taal twintig euro.
ver	+	keer	Het is druk ver keer.
te	+	veel	Er is hier een te veel aan volk.
on	+	weer	We verwachten on weer.
ont	+	bijt	Wat een stevig ont bijt!
wan	+	orde	Dat is hier chaos of wan orde.
her	+	beginnen	We moeten her beginnen.

Ik maak een nieuw woord door achteraan een stukje toe te voegen. Dat stukje is een **achtervoegsel**.

bak	+	erij	Ik koop brood in de bakker erij .
raad	+	sel	Kun je dat raad sel oplossen?
brand	+	baar	Pas op! Dat is brand baar .
waak	+	zaam	De hond is waak zaam .
einde	+	loos	Die weg leek einde loos .
gereed	+	schap	Geef me dat gereed schap eens.
eigen	+	dom	Die grond is zijn eigen dom .
dik	+	te	Ken jij de dik te van dat boek?
beloon	+	ing	Krijg ik een belon ing ?
stof	+	ig	Het is hier stoff ig .
gezel	+	ige	Het was een gezell ige avond.
eer	+	lijk	Ben je wel eer lijk ?
gevaar	+	lijke	Zijn dat gevaar lijke honden?
week	+	elijks	Ik sport wek elijks .

Ook dit zijn achtervoegsels ...

mooi	mooi er	mooi st
oud	oud er	oud st
breed	breed er	breed st

Verkleinwoorden

Een **verkleinwoord** is een naamwoord met een achtervoegsel je, tje, pje of etje.
Het gaat om **iets kleins**.

+ je		+ tje	
hoed	hoed je	dier	dier tje
tent	tent je	kachel	kachel tje
wolk	wolk je	stoel	stoel tje

+ pje		+ etje	
bloem	bloem pje	kanon	kanon netje
boom	boom pje	koningin	koning innetje
kraam	kraam pje	man	man netje

a → aa o → oo u → uu		ie → ie oe → oe ee → ee	
sla	sla aatje	knie	kni etje
auto	auto ootje	koe	ko etje
paraplu	parapl uutje	zee	ze etje

ng → nk		Enkele moeilijke!	
ketting	kett inkje	blad	bla adje
koning	koni nkje	glas	gl aasje
woning	woni nkje	schip	sch eepje

Meervouden

het enkelvoud	het gaat om één
het meervoud	het gaat om meer dan één

Het kind	slaapt	in een mooi bed	onder een warm deken.
De kinderen	slapen	in mooie bedden	onder warme dekens.

Zelfstandige naamwoorden zijn woorden die een naam geven aan iets of iemand.		Bijvoeglijke naamwoorden staan bij zelfstandige naamwoorden. Ze geven er meer uitleg over.	
een broer	twee broers	mooi	mooie ogen
een licht	meer lichten	groot	grote huizen
een meubel	grote meubels	grijs	grijze haren
een kind	veel kinderen	prachtig	prachtige tuinen

Werkwoorden zijn woorden die zeggen wat iets of iemand doet of wat gebeurt.	
ik speel	de kinderen spelen
ik stuur	chauffeurs sturen
ik zwem	wij zwemmen
het waait	westenwinden waaien

Alfabet

Twijfel ik aan een woord, dan zoek ik het woord op. Ik ken mijn **alfabet**.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Als ik woorden orden, kijk ik naar de beginletter.

aardbei **b**lij **c**anapé **d**ikwijls **e**-mail ...

Is de beginletter gelijk? Dan kijk ik naar de tweede letter.

paleis **p**ech **p**lein **p**ochen **p**raline ...

Is de tweede letter gelijk? Dan kijk ik naar de derde letter.

tocht **t**oerist **t**omaat **t**oneel **t**otaal ...

A B C	a ap b eer c anapé	
D E F G	d e f azant g eeuwt	
H I J	h ondje i s j arig	
K L M N O P Q	k ale m an o p q uad	
R S T U V W	r ust u it v an het w erk	
X Y Z	x ylofoon ... z wijg!	

Ik schrijf een woord.

Kan ik het woord schrijven door alleen te luisteren?

Ja?

Ik schrijf het woord zoals ik het **hoor**.

Nee?

Er is een **afspraak**.

Ik ken de afspraak.

Of ik zoek het op
in het Loepje.

Er is een **onthoudstukje**.

Ik onthoud hoe ik het schrijf.

Of ik zoek het op
in een woordenlijst.

Ik schrijf een woord.

Ik luister altijd goed.
Ik schrijf wat ik **hoor**.

maan **fiets**
speel **broers**
struik **mee**

bang op een bank
een **schip** met een **schroef**
leeuwen in **kooien**

Maar ... Ik schrijf niet altijd wat ik hoor.

Soms leer ik
een **afpraak**.

baard taart
beren katten
lucht hij weegt

Zo, ik sta nu op.
Hij speelt een spel.
Zij wordt ziek.
hoofdletters en leestekens

Soms moet ik een stukje
onthouden.

een **ijsje** eten
op **reis** met de **trein**
een **oud** **vrouwtje**
in een **blauwe** **auto**
geld en zand
de **kachel** in de **bieb**

Ik schrijf wat ik hoor.

Ik schrijf wat ik hoor .	Ik kan alle letters schrijven.		
	Ik kan met die letters klanken en woorden schrijven.	maan speel struik	fiets broers mee
	tweetekenklanken	bang	bank
	meertekenklanken	schip	schroef
		We zwaa ai en naar de leeu w en in hun nie u we koo i en.	

Ik voel me wat stram
en weet je hoe dat kwam?
Ik liep wel zes uur aan een stuk.
Nee, maak je niet druk.
Het was maar in een droom!
Maar raar, ik voel me zo loom.
Straks ga ik naar zee.
Wil je met me mee?
Ik vaar er op een schip
en lees er in een strip.
Een zwaan zwart als een spook
op een wolk van wierook.

Woorden met aai, ooi, oei, eeuw, ieuw en uw

aai, ooi, oei, eeuw, ieuw meertekenklanken	en uw tweetekenklank
Die veranderen nooit!	

aai

fraaie
papegaaien
vlaai
wie zaait?

ooi

mooie
ooievaar
plooitjes
wij strooien

oei

koeien
goeiedag
schoeisel
pa roeit

eeuw

wij geeuwen
leeuwen
leeuwerik
schreeuwers

ieuw

kieuwen
nieuws
nieuwste
wij vernieuwen

uw

ma duwt me
juwelen
ruwe
schaduwen

Woorden met ng en nk

ng

angstig
mengsel
bangerik

ngt

hij dwingt
wie zingt?

nk

winkelier
linker
ondankbaar

nkt

hij herdenkt
de hond jankt

ng en nk

tweetekenklanken

Nooit meer dan twee letters!

Twijfel ik tussen ngt en nkt? Ik verleng het woord, dan hoor ik het.

Hij **zingt** een liedje.

wij **zingen**

De boot **zinkt**.

boten **zinken**

Ik maak een afspraak.

Soms leer ik een afspraken om een woord correct te schrijven.	1 Woorden met g, ch, gt en cht	Ik lig in bed. De beer ligt toch dicht bij mij.
	2 Hoofdletters en leestekens	
	3 Werkwoordspelling	<u>Hij</u> <u>speelt</u> een spel.
	4 Woorden op d en t	De man met een baard d eet taart t .
	5 Woorden met twee of meer delen	K at ten w il len l ek ker k un nen r ol len. B er en sl ap en rond gr o te v ur en.

1 Woorden met g, ch, gt en cht

	Ik hoor 'g', ik schrijf g.	terug hoo g ste ber g top oorlo g men pleee g de aansla g																					
	De woorden met ch onthoud ik.	<table><tr><td>ach</td><td>lachen</td></tr><tr><td>glimlach</td><td>lichaam</td></tr><tr><td>goochelen</td><td>pech</td></tr><tr><td>juichen</td><td>pochen</td></tr><tr><td>kachel</td><td>toch</td></tr><tr><td>kuchen</td><td>zich</td></tr></table>	a ch	lachen	glimla ch	li ch aam	goo ch elen	pe ch	jui ch en	po ch en	ka ch el	to ch	ku ch en	z ich									
a ch	lachen																						
glimla ch	li ch aam																						
goo ch elen	pe ch																						
jui ch en	po ch en																						
ka ch el	to ch																						
ku ch en	z ich																						
 	Werkwoorden met ... g in de ik-vorm, ... gt in de +t-vorm.	<table><tr><td>buigen</td><td>ik buig</td><td>het buigt</td></tr><tr><td>liegen</td><td>ik lieg</td><td>ze liegt</td></tr><tr><td>vegen</td><td>ik veeg</td><td>hij veegt</td></tr><tr><td colspan="3">Pas op!</td></tr><tr><td>leggen</td><td>ik leg</td><td>hij legt</td></tr><tr><td>liggen</td><td>ik lig</td><td>hij ligt</td></tr><tr><td>zeggen</td><td>ik zeg</td><td>hij zegt</td></tr></table>	buigen	ik buig	het buigt	liegen	ik lieg	ze liegt	vegen	ik veeg	hij veegt	Pas op!			leggen	ik leg	hij legt	liggen	ik lig	hij ligt	zeggen	ik zeg	hij zegt
buigen	ik buig	het buigt																					
liegen	ik lieg	ze liegt																					
vegen	ik veeg	hij veegt																					
Pas op!																							
leggen	ik leg	hij legt																					
liggen	ik lig	hij ligt																					
zeggen	ik zeg	hij zegt																					
	Na de korte a, e, i, o of u schrijf ik cht .	wa cht sle cht ver licht opto cht zu cht																					

Woorden met ch

Papa loopt de tien mijl van Antwerpen.

Hij warmt zich op.

Mama masseert zijn lichaam.

Zijn vriend loopt niet mee.

Hij is ziek. Hij hoest en kucht en heeft koorts.

Hij zit dicht bij de kachel.

De huisarts gaf hem een medicijn.

Maar zo'n pil kan ook niet gooichen.

Dat is tegenslag of pech.

Hij kan er niet om lachen, want ze hebben samen veel getraind.

Daar zijn de lopers.

We roepen en juichen.

Papa glimlacht.

Hij is goed in vorm, maar hij is toch wel erg moe.

'Ach,' zegt mama, 'straks kan papa op het werk pochen over zijn prestatie.'

Ik let op voor drie werkwoorden met gt.

De soldaat is moe.

Hij legt zijn geweer neer.

Hij ligt in bed.

Hij zegt niks meer.

Woorden met cht

Slechts twee minuten nog!

Dan verlicht het vuurwerk de lucht.

Wacht maar.

Daarna is er nog een optocht.

2 Hoofdletters en leestekens

Ik schrijf een **hoofdletter** bij ...

... het **begin van een zin** en **na een punt, een vraagteken** en een **uitroepteken**.

Stop! **J**e moet hier afdraaien. **Z**al ik de weg vragen?

Nee, ik vind het wel.

... een **naam, voornaam, straat, gemeente, stad** en **land**.

Ik woon in **O**ostende in de **M**etselaarstraat. Mijn vriend **Y**oussef woont in de **S**portlaan, niet ver van zee. We gaan op schoolreis naar **A**msterdam, de hoofdstad van **N**ederland.

... een **taal**.

Ik spreek **T**urks en **V**laams, mijn buurmeisjes spreken enkel **V**laams en mijn overburen spreken **E**ngels.

... wie of wat **heilig** is.

De christenen lezen de **B**ijbel,
de moslims lezen de **K**oran
en de joden lezen de **T**hora.
Dat zijn heilige boeken.

... **feestdagen**.

Iedereen viert **N**ieuwjaar.
Veertig dagen na **P**asen vieren de katholieken **H**emelvaartsdag.
Op het einde van de ramadan vieren de moslims het **S**uikerfeest.
De belangrijkste dag van het joodse jaar is **J**om **K**ipoer.

Leestekens helpen me juist te lezen.

Ik schrijf een ...

leesteken	naam	wanneer
.	punt	... op het einde van een zin waarin ik iets zeg of meedeel. Lore wandelt met haar hondje Bas door het bos.
!	uitroepteken	... na een uitroep. ... op het einde van een zin waarin ik iets uitroep of beveel. Bravo! Flink! Wacht! Trek niet zo hard!
?	vraagteken	... op het einde van een zin waarin ik iets vraag. Is het hondje van Lore een mannetje of een vrouwtje? Wandelt Lore elke dag met Bas?
,	komma	... tussen de woorden van een opsomming. Lore komt voorbij een boerderij. Ze ziet koeien, poezen, geiten, schapen, kippen en een pauw. ... en in een lange zin als rustpunt, bv. tussen twee opeenvolgende persoonsvormen. Het had zojuist gehageld, hier en daar lagen nog witte korrels op de grond. Toen opa de straat op fietste, gleed hij uit.
:	dubbele punt	... voor een opsomming. Thuis helpt ze mama de bloemen verzorgen. Er zijn er heel wat: rozen, lelies, tulpen en margrietten.

3 Werkwoordspelling

Een **werkwoord** is een woord dat zegt wat iets of iemand doet of wat gebeurt.

Het **gaat regenen** van 's morgens tot 's avonds.

Papa **fietst** naar zijn werk.

Wij **zullen** bijna **vertrekken** naar de Ardennen.

De juf **wil** een verhaal **vertellen**.

Het onderwerp en de persoonsvorm

het onderwerp	de persoonsvorm
Er is een deel in de zin waarin staat over wie of wat iets wordt gezegd. Het onderwerp bepaalt hoe ik de persoonsvorm schrijf.	De persoonsvorm is het werkwoord dat verandert, wanneer het getal van het onderwerp verandert.
het getal: het enkelvoud of het meervoud	
Het onderwerp staat in het enkelvoud of het meervoud. De persoonsvorm dus ook. Wanneer het getal van het onderwerp verandert, dan verandert ook het getal van de persoonsvorm.	
Het kind schommelt.	De kinderen schommelen.
Wij zijn jarig.	Ik ben jarig.
Ik onderstreep het <u>onderwerp</u> eenmaal.	Ik onderstreep de <u>persoonsvorm</u> tweemaal.
<u>Warre</u> <u>leest</u> een spannend avonturenverhaal. <u>Het boek</u> <u>ligt</u> op tafel.	<u>Mijn oom Evert</u> <u>rijdt</u> met een zwarte motor. <u>Onze hond</u> <u>blaft</u> buiten in de tuin.

De ja-nee vraag

Bij het schrijven van een persoonsvorm moet ik het onderwerp kennen.
Hoe vind ik het onderwerp en de persoonsvorm in een zin?

Ik lees de zin.

Papa gaat vandaag vroeg werken.
Het is mooi weer.
Onze hond blijft naar de postbode blaffen.
De vos vangt een kip in ons kippenhok.

Ik maak van de zin een **ja-nee vraag**.

Dat is een vraag met als antwoord ja of nee.

Gaat papa vandaag vroeg werken?
Is het mooi weer?
Blijft onze hond naar de postbode blaffen?
Vangt de vos een kip in ons kippenhok?

Het eerste deel van de zin is de persoonsvorm.

Het tweede deel van de zin is het onderwerp.

Nu of vroeger

nu	vroeger
<u>Luka draagt</u> een zware boekentas. <u>Sven en Ali spelen</u> op het pleintje.	<u>Luka droeg</u> een zware boekentas. <u>Sven en Ali speelden</u> op het pleintje.
Wat nu gebeurt, noemen we de tegenwoordige tijd .	Wat vroeger gebeurde, noemen we de verleden tijd .
nu, vandaag, zo dadelijk, onmiddellijk, straks ...	vroeger, gisteren, vorige week, vorig jaar, toen, lang geleden ...

Enkele werkwoordsvormen

Een werkwoord kan heel wat vormen hebben.

Het onderwerp bepaalt hoe ik de persoonsvorm schrijf.

Het onderwerp en de persoonsvorm zijn de beste maatjes.

– Het **getal**

Het onderwerp staat in het enkelvoud of het meervoud.

De persoonsvorm dus ook.

De appel valt uit de boom.

Hij loopt naar huis.

De appels vallen uit de boom.

Zij lopen naar huis.

– De **persoon**

Het onderwerp staat in de eerste, tweede of derde persoon.

De persoonsvorm dus ook.

1e persoon ik speel, wij spelen

2e persoon jij speelt, jullie spelen

3e persoon hij speelt, de kinderen spelen

de stam	de uitgang	de infinitief
= de kortste vorm van het werkwoord	= wat aan de stam wordt gekleefd	= de langste vorm van het werkwoord (t.t.)
Ik fiets nu.	Hij fietst naar huis.	Wij fietsen nu.
Fiets is de stam .	Fiets is de stam , t is de uitgang .	Fietsen is de infinitief .

infinitief

stappen
schrijven
slapen

ik-vorm (**stam**)

ik **stap**
ik **schrijf**
ik **slaap**

stam+t-vorm

hij **stapt**
Fien **schrijft**
opa **slaapt**

wij-vorm

wij stappen
ze schrijven
wij slapen

Het werkwoordschema

Stap 1

Ik schrijf een zin. Ik zoek het onderwerp en de persoonsvorm.

Ik denk aan de ja-nee-vraag.

Stap 2

Staat de persoonsvorm in de tegenwoordige tijd (t.t.) of

in de verleden tijd (v.t.)?

Stap 3

Ik schrijf de persoonsvorm in **de tegenwoordige tijd** (t.t.).

ik-vorm of **stam**

stam+t-vorm

wij-vorm of infinitief

Ik schrijf de persoonsvorm in **de verleden tijd** (v.t.).

Het is een werkwoord zonder klankverandering.		Het is een werkwoord met klankverandering.
enkelvoud		ik loop – ik <u>liep</u> ik vind – ik <u>vond</u>
stam +te	hij werkte	Hoor ik achteraan een d of t, dan luister ik naar de wij-vorm in de verleden tijd . Dan hoor ik het.
	hij rustte	
stam +de	hij speelde hij antwoordde	
meervoud		hij werd → wij wer den papa ston d → wij ston den ik wist → wij wist en
stam +ten	zij werkten	
	zij rustten	
stam +den	zij speelden zij antwoordden	

Stap 4

Sommige werkwoordsvormen zijn geen persoonsvorm. Ik denk dan aan mijn andere spellingafspraken.

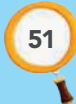
Stap 1	Ik schrijf een zin. Ik zoek het onderwerp (ond.) en de persoonsvorm (pv.).
---------------	---

Stap 2	In welke tijd staat de persoonsvorm (pv.)? Gebeurt het nu? <u>de tegenwoordige tijd (t.t.)</u>
---------------	--

Stap 3	Wat is de persoon van het onderwerp?				
	het enkelvoud			het meervoud	
	1e	2e		3e	1e, 2e, 3e
	ik	jij, je na de pv.	jij, je voor de pv.	hij, zij, het, een ander ...	wij, jullie, zij, anderen ...
	Ik schrijf de stam .		Ik schrijf de stam + uitgang t.		Ik schrijf ...
	ik ... nu		hij ... nu		wij ... nu
werken spelen lopen	ik werk ik speel ik loop	werk jij? speel jij? loop jij?	jij werkt jij speelt jij loopt	zij werkt zus speelt hij loopt	zij werken jullie spelen wij lopen
rusten antwoorden vinden	ik rust ik antwoord ik vind	rust jij? antwoord jij? vind jij?	jij rust jij antwoordt jij vindt	hij rust zij antwoordt zus vindt	pa en ma rusten wij antwoorden zij vinden

Stap 4	De werkwoordsvorm is geen persoonsvorm? Ik vergeet mijn andere spellingafspraken niet. <u>Ik wil</u> spelen en rav <u>otten</u> . <u>Ik zal</u> lopen en st <u>appen</u> .
---------------	---

Stap 2	Gebeurde het vroeger? <u>de verleden tijd (v.t.)</u>
---------------	---

Stap 3	Is het een persoonsvorm met klankverandering?		
	Twijfel ik? 		
	nee		ja
	Ik schrijf de stam + uitgang te, ten, de, den.		Eindletter d of t? Ik luister naar de wij-vorm (v.t.).
werken	jij werkte	lopen	ik <u>liep</u>
spelen	zij werkten wie speelde? wij speelden		jij <u>liep</u> hij <u>liep</u> wij <u>liepen</u>
rusten	ik rustte	vinden	ik <u>vond</u>
antwoorden	pa en ma rustten zij antwoordde wij antwoordden		jij <u>vond</u> ma <u>vond</u> wij <u>vonden</u>

Hij heeft veel geb**bb**eld.

Heb je correct geantwoor**d**?

Werkwoorden als **werken**

de persoonsvorm in de <u>tegenwoordige</u> tijd					
enkelvoud			meervoud		
1e persoon stam	2e persoon stam+t stam	3e persoon stam+t	de vorm van de infinitief		
werken	ik werk	jij werkt werk je?	hij werkt	wij	werken
bakken	ik bak	jij bakt bak je?	hij bakt	zij	bakken
ontdekken	ik ontdek	jij ontdekt ontdek je?	hij ontdekt	mensen	ontdekken
stappen	ik stap	jij stapt stap jij?	hij stapt	mannen	stappen
straffen	ik straf	jij straft straf jij?	hij straft	juffen	straffen
de persoonsvorm in de <u>verleden</u> tijd					
persoonsvorm zonder klankverandering					
enkelvoud			meervoud		
stam+te			stam+ten		
werken	ik werkte		wij werkten		
bakken	jij bakte		zij bakten		
ontdekken	ontdekte jij?		geleerden ontdekten		
stappen	hij stapte		soldaten stapten		
straffen	wie strafte ?		zij straften		

Oefenwerkwoorden als werken

bakken	dansen	knippen	ontdekken	stappen
bedekken	fietsen	koken	plukken	straffen
beslissen	gebruiken	kuchen	pochen	verrassen
blaffen	glimlachen	kussen	poetsen	verstoppem
boksen	hopem	lachen	smaken	wekken
danken	kloppen	maken	snoepen	werken

Werkwoorden als **spelen**

de persoonsvorm in de <u>tegenwoordige</u> tijd					
enkelvoud			meervoud		
1e persoon stam	2e persoon stam+t stam	3e persoon stam+t	de vorm van de infinitief		
spelen	ik speel	jij speelt speel je?	hij speelt	wij	spelen
beloven	ik beloof	jij belooft beloof je?	hij belooft	zij	beloven
schreeuwen	ik schreeuw	jij schreeuwt schreeuw je?	hij schreeuwt	baby's	schreeuwen
rekenen	ik reken	jij rekent reken jij?	hij rekent	kinderen	rekenen
dromen	ik droom	jij droomt droom jij?	hij droomt	jullie	dromen
de persoonsvorm in de <u>verleden</u> tijd					
persoonsvorm zonder klankverandering					
enkelvoud			meervoud		
stam+de			stam+den		
spelen	ik speelde	kinderen speelden			
beloven	jij beloofde	ouders beloofden			
schreeuwen	schreeuwde jij?	schreeuwden baby's?			
rekenen	hij rekende	wij rekenden			
dromen	wie droomde ?	jullie droomden			

Oefenwerkwoorden als **spelen**

bellen	duwen	oefenen	sneeuwen	vertellen
beloven	herhalen	openen	spelen	voetballen
betalen	herinneren	plooien	telefoneren	waarschuwen
draaien	horen	rekenen	veranderen	wuiven
dromen	leggen	schreeuwen	verhuizen	zoenen

Werkwoorden als **rusten**

de persoonsvorm in de <u>tegenwoordige</u> tijd					
enkelvoud			meervoud		
1e persoon stam	2e persoon stam	3e persoon stam	de vorm van de infinitief		
rusten	ik rust	jij rust rust je?	hij rust	wij	rusten
hoesten	ik hoest	jij hoest hoest je?	hij hoest	zij	hoesten
planten	ik plant	jij plant plant je?	hij plant	boeren	planten
sporten	ik sport	jij sport sport jij?	hij sport	atleten	sporten
zweten	ik zweet	jij zweet zweet jij?	hij zweet	wij	zweten
de persoonsvorm in de <u>verleden</u> tijd					
persoonsvorm zonder klankverandering					
enkelvoud			meervoud		
stam+te			stam+ten		
rusten	ik rustte		opa's	rustten	
hoesten	jij hoestte		zieken	hoestten	
planten	plantte jij?		landbouwers	plantten	
sporten	hij sportte		mijn ouders	sportten	
zweten	wie zweette ?		jullie	zweetten	

Oefenwerkwoorden als rusten

begroeten	kosten	rusten	storten	verwachten
haasten	ontmoeten	schatten	trachten	verzetten
heten	planten	sporten	vergroten	vluchten
hoesten	praten	spotten	verplichten	zuchten
kaarten	richten	starten	verrichten	zweten

Werkwoorden als **antwoorden**

de persoonsvorm in de <u>tegenwoordige</u> tijd					
enkelvoud			meervoud		
1e persoon stam	2e persoon stam+t stam	3e persoon stam+t	de vorm van de infinitief		
antwoorden	ik antwoord	jij antwoordt antwoord je?	hij antwoordt	wij	antwoorden
bloeden	ik bloed	jij bloedt bloed je?	hij bloedt	zij	bloeden
raden	ik raad	jij raadt raad je?	hij raadt	jullie	raden
schudden	ik schud	jij schudt schud jij?	hij schudt	wij	schudden
vermelden	ik vermeld	jij vermeldt vermeld jij?	hij vermeldt	zij	vermelden
de persoonsvorm in de <u>verleden</u> tijd persoonsvorm zonder klankverandering					
enkelvoud			meervoud		
stam+de			stam+den		
antwoorden	ik antwoordde		wij antwoordden		
bloeden	jij bloedde		zij bloedden		
raden	raadde jij?		de kinderen raadden		
schudden	hij schudde		de machines schudden		
vermelden	wie vermeldde ?		de agenten vermeldden		

Oefenwerkwoorden als antwoorden

aanvaarden	branden	melden	verantwoorden	verraden
antwoorden	hoeden	raden	verbranden	verspreiden
beantwoorden	kleden	redden	verkleiden	verwonden
bevrijden	kruiden	scheiden	vermelden	wieden
bloeden	leiden	schudden	vermoeden	zich verbeelden

Werkwoorden als **lopen**

de persoonsvorm in de <u>tegenwoordige</u> tijd					
enkelvoud			meervoud		
1e persoon stam	2e persoon stam+t stam	3e persoon stam+t	de vorm van de infinitief		
lopen	ik loop	jij loopt loop je?	hij loopt	wij	lopen
bewegen	ik beweeg	jij beweegt beweeg je?	hij beweegt	zij	bewegen
liegen	ik lieg	jij liegt lieg je?	hij liegt	jullie	liegen
spreken	ik spreek	jij spreekt spreek jij?	hij spreekt	wij	spreken
verkop	ik verkoop	jij verkoopt verkoop jij?	hij verkoopt	zij	verkop
de persoonsvorm in de <u>verleden</u> tijd					
persoonsvorm met klankverandering					
enkelvoud			meervoud		
lopen	ik liep		wij	liepen	
bewegen	jij bewoog		zij	bewogen	
liegen	loog jij?		die mensen	logen	
spreken	hij sprak		wij	spraken	
verkop	wie verkoch ?		de winkeliers	verkochten	

Oefenwerkwoorden als **lopen**

beginnen	ik begon	kiezen	ik koos	slaan	ik sloeg
bewegen	ik bewoog	kijken	ik keek	sluiten	ik sloot
bezoeken	ik bezocht	klimmen	ik klom	spreken	ik sprak
blazen	ik blies	kunnen	ik kon	vergeten	ik vergat
blijven	ik bleef	liegen	ik loog	verkop	ik verkocht
breken	ik brak	liggen	ik lag	vliegen	ik vloog
buigen	ik boog	lopen	ik liep	weten	ik wist
denken	ik dacht	schrikken	ik schrok	winnen	ik won

Werkwoorden als vinden

de persoonsvorm in de <u>tegenwoordige</u> tijd					
enkelvoud			meervoud		
1e persoon stam	2e persoon stam+t stam	3e persoon stam+t	de vorm van de infinitief		
vinden	ik vind	jij vindt vind je?	hij vindt	wij	vinden
rijden	ik rijd	jij rijdt rijd je?	hij rijdt	zij	rijden
doen	ik doe	jij doet doe je?	hij doet	jullie	doen
verbieden	ik verbied	jij verbiedt verbied jij?	hij verbiedt	wij	verbieden
verzenden	ik verzend	jij verzendt verzend jij?	hij verzendt	zij	verzenden
de persoonsvorm in de <u>verleden</u> tijd					
persoonsvorm met klankverandering					
enkelvoud			meervoud		
vinden	ik vond		wij vonden		
rijden	jij reed		zij reden		
doen	deed jij?		Wat deden jullie?		
verbieden	hij verbood		wij verboden		
verzenden	wie verzond ?		zij verzonden een pakje		

Oefenwerkwoorden als vinden

bevinden	ik bevond	houden	ik hield	verbieden	ik verbood
bieden	ik bood	lijden	ik leed	verbinden	ik verbond
binden	ik bond	onthouden	ik onthield	verstaan	ik verstond
doen	ik deed	ontstaan	het ontstond	verzenden	ik verzond
glijden	ik gleed	rijden	ik reed	vinden	ik vond
hebben	ik had	snijden	ik sneed	worden	ik werd

4 Woorden op d en t

De eindletter d of t? Ik maak het woord langer. Dan hoor ik het.

Grondwoord

baar__?

baard**en**

baard**d**

taar__?

taart**en**

taart**t**

Afleiding

bree__ste

bree__ + ste

bre**d**e

breed**d**ste

soldaa__je

soldaa__ + je

soldat**en**

soldaat**t**je

Samenstelling

Ik **hoor** een samenstelling.

Ik **verdeel** de samenstelling en **denk na** over de woorden.

Ik **kleef** de woorden terug aan elkaar.

bran__netelbla__

= bran__ + netel + bla__

brand**en**

blad**en**

= brand**d**netelblad

Moeilijke woorden

Ik kan niet elk woord op d of t langer maken. Ik onthoud sommige woorden.

iemand**d**

steed**s**

antwoord

raad**d**sel

gereed**d**

vloed**d**

niemand**d**

reed**s**

bood**s**chap

voed**s**el

zeld**d**zaam

Of ik denk aan het achtervoegsel **ig** (jeug**d**ig, no**d**ig, zand**e**rig of zand**d**ig, verstand**d**ig, geduld**d**ig, moed**d**ig, geld**d**ig).

Persoonsvorm

Persoonsvormen maak ik niet langer. Ik denk aan mijn werkwoordschema.

5 Woorden met twee of meer delen

Woorden kan ik opdelen in **deeltjes** die ik in één keer kan uitspreken. Hoeveel deeltjes? **Ik klap in mijn handen**, dan weet ik het. Die deeltjes noem ik ook lettergrepen.

woorden met ...

één deel	twee delen	drie delen	vier delen
hond	honden	verstoppertje	verstoppertje
beer	beren	gebeurtenis	gebeurtenis
kat	katten	schitterende	schitterende

Ik luister naar de klinker in het eerste deel.

de klinker klinkt **kort**

a	katten en planten
e	tellen en prenten
i	kippen en kisten
o	potten en borden
u	muggen en jurken

de klinker klinkt **lang**

aa	apen en kaarten
ee	beren en beesten
oo	broden en poorten
uu	muren en buurten

Met **letters** kun je bouwen:

muren, **d**aken en schouwen.

In woorden als werken en **s**pe**l**en

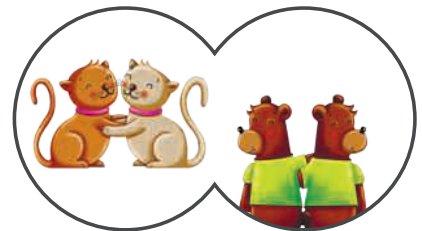
zitte**n** niet één, maar twee **d**elen.

Woorden worden **z**inne**n**,

dan **k**unne**n** we beg**in**ne**n**.

Want met de woorden van onze taal

make**n** we een mooi verhaal.

Woorden als katten en beren

katten 	beren
Katten willen lekker kunnen rollen.	Beren slapen rond grote vuren.
 Ik hoor ...	
... één medeklinker na de korte klinker a, e, i, o of u.	... één medeklinker na de lange klinker aa, ee, oo of uu.
Ik schrijf de medeklinker dubbel.	Ik schrijf de klinker enkel.
Dit is de kattenafpraak. We verdubbelen. 	Dit is de berenafpraak. We verenkelen.

Woorden als honden, paarden en bloemen

honden	paarden	bloemen
		
Die <u>w</u> ilde <u>h</u> onden bl <u>a</u> ften, r <u>e</u> nden en r <u>u</u> sten nu uit.	Vr <u>e</u> emde p <u>a</u> arden schu <u>u</u> ren zich aan p <u>o</u> orten.	Ruikers bloemen bloei <u>e</u> n en kleuren de tui <u>n</u> en.
 Ik hoor ...		
... twee medeklinkers na de korte klinker a, e, i, o of u .	... twee medeklinkers na de lange klinker aa, ee, oo of uu .	... een andere klinker.
Ik schrijf wat ik hoor. 		

Ik onthoud een stukje.

Soms moet ik een stukje onthouden. Wat is het onthoudstukje? Wat is er moeilijk aan het woord? Als ik twijfel, zoek ik het op. Ik ken mijn alfabet. 	1 Woorden met ch	pe ch en kach el
	2 Woorden met ei	re izen en i jsjes
	3 Woorden met au en auw	een oud vrouwtje een pa uw in een bla uwe au to
	De vergeet-mij-nietjes	
	1 Woorden met wr	w raak
	2 Woorden op b	bie b
	3 Moeilijke woorden	j uff r ouw
	4 Woorden als banaan	<u>a</u> gent en ba <u>n</u> aan
	5 Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden	een papier en hoedje

1 Woorden met ch

2 Woorden met ei

Het ei-verhaal van het vierde leerjaar

Rome, 6 **mei**, 10 jaar voor Christus

Julia is een **kleine meid** van tien jaar en woont in de **Romeinse** havenstad Ostia. Gisteren **zei** haar mama: 'Meisje, binnen drie jaar trouw je met Marcus.' Julia heeft hem in het **geheim** al eens gezien en ze vindt hem een knappe jongen. Ze wil zeker met hem trouwen.

Marcus woont in een grote villa. Hij zorgt er voor de schapen en **geiten** en maait er het gras met een **zeis**. Plinius, de **eigenaar** van de villa, kocht onlangs amandelbomen. Van de amandelen kunnen ze later **marsepein** maken.

Julia's broer Titus is twaalf jaar en vaart voor het eerst mee op een **zeilschip**. De boot vertrekt voor een **reis** van zes dagen naar een ver **eiland**. Ze vervoeren graan. Titus is bang voor de herfst, het **seizoen** van de stormen. Titus zal **heimwee** hebben naar huis. Het **afscheid** nemen van **beide** ouders en van Julia valt hem zwaar. De jongens moeten **allerlei** werkjes doen, zoals soep maken van ui en **prei** en **eieren** koken. De **kapitein eist** dat je hard werkt. **Weiger** je, dan **dreigen** er stokslagen. Titus is geen **heilig** boontje, maar durft de **kapitein** zeker niet tegenspreken. Titus heeft geen **eigen** plekje. Ze slapen met wel tien man in het ruim. Een **reiger** vliegt over. Dat is een **sein**. Ze **bereiken eindelijk** land. Straks zullen ze aanmeren aan een **steiger**.

De papa van Julia en Titus is **arbeider**. **Keizer** Augustus woont in een groot **paleis** in Rome. Augustus heeft beslist heel wat te bouwen. Papa heeft meegewerkt aan het bouwen van een prachtige **fontein** midden op een **plein**. Hoe je moet bouwen, vind je niet in een **handleiding**. Je leert het van mannen met ervaring. Nu is het al lang droog en het **peil** van het water staat laag.

Papa helpt tegenwoordig wegen bouwen. Elke dag vorderen de mannen een **eind**. Soms gebruiken ze platte **keien** die ze op de grond aanstampen. De mannen werken op een hellend **terrein**. Ze wroeten in de **klei** of kappen bergen steen weg. Ze banen zich een weg dwars door de dorre **heide** of door drassige **weilanden**. Ze hakken **eikenbossen** om. Eekhoorns weten hun **eikels** niet meer liggen. De **heirbaan** loopt door het **eigendom** van mensen die dat niet steeds waarderen. De mannen zingen tijdens het werken hardop een **refrein**. Papa is een man van **weinig** woorden, maar je kunt steeds op hem rekenen.

Over die **eindeloze** banen marcheren de soldaten. Hun **leider** stapt fier vooraan. Pas op! Het paard **steigert** op een **steile** weg. Ook **reizigers reizen** via deze wegen. Je ziet geen auto's, geen fietsen en geen **treinen**. Alleen mensen te voet, te paard of met een koets. Het is er niet **veilig**.

Straks komen de soldaten op het slagveld. De **Romeinen** vechten tegen de Germanen, de Galliërs en de Britten.

Oorlog betekent overwinning of verlies en vooral veel ellende. Hopelijk komt er ooit een **scheidsrechter** om de legers van elkaar te **scheiden**. Nooit meer oorlog! Is dat niet heerlijk?

Julia zou maar al te graag naar school gaan. Alleen jongens die thuis veel geld hebben, kunnen een **opleiding** volgen. Julia helpt mama en leert koken, sokken **breien**, **gelei** maken van **aardbeien** en honing.

Marcus zal dat wel lusten. Het is een **feit** dat vrouwen ook toen belangrijke **eigenschappen** hadden. Ze zorgen voor de kinderen en ze geven hen les. Ze hebben **oneindig** veel geduld. Julia denkt: 'Misschien ben ik ook wel **bereid** om te leren. Ik zou erg graag kunnen lezen.' Elke avond gaat ze naar de kade om te wachten op haar broer Titus.

De ei-woorden van het vierde leerjaar vind ik achteraan in de **woordenlijst**.
Twijfel ik? Dan zoek ik het op.

In het verhaal staan meestal **grondwoorden**. Van bijna elk grondwoord kan ik afleidingen maken.

Grondwoorden en hun afleidingen

arbe**id**, arbeider, arbeidster
e**ind**, einde, eindje, eindelijk, eindeloos
fe**it**, feiten, feitje
gehe**im**, geheimen, geheimpje, geheimzinnig
he**il**ig, heilige
ke**iz**er, keizers, keizerin, keizerlijk
kle**in**, kleine, kleintje, kleiner, kleinst
marsepe**in**, marsepeinen
Rome**in**s, Romeinse
se**iz**oen, seizoenen, seizoen**tje**
terre**in**, terreinen, terreintje
ve**il**ig, veilige, onveilig, veilig**heid**
we**i**, weide, weiland, weitje, weilandje

Werkwoorden

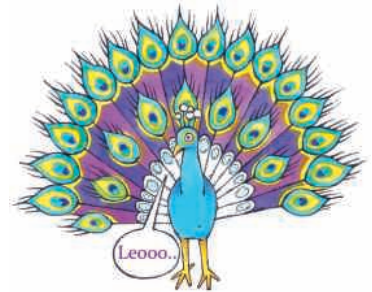
arbe id en	ik arbeid, hij arbeit t
bere id en	ik bereid, hij bereid t
bere ik en	ik bereik, hij bereik t
bre i en	ik brei, hij breit t
dre ig en	ik dreig, hij dreig t
e is en	ik eis, hij eist t
lei d en	ik leid, hij leid t
rei z en	ik reis, hij reist t
sche id en	ik scheid, hij scheid t
ste ig eren	ik steiger, hij steigert t
we i geren	ik weiger, hij weigert t

ik arbeid de , wij arbeid den
ik bereid de , wij bereid den
ik bereik te , wij bereik ten
ik brei de , wij brei den
ik dreig de , wij dreig den
ik eist e , wij eist en
ik leid de , wij leid den
ik reis de , wij reis den
ik scheid de , wij scheid den
ik steiger de , wij steiger den
ik weiger de , wij weiger den

3 Woorden met au en auw

Kwade leeuwen **snauwen**
en poezen **miauwen**.
Tijgers **klauwen**,
maar allen willen hun melk **lauw**
en lusten ze hun vlees **rauw**.

Papa frons de **wenkbrauwen**.
Wat doen die fiere **pauwen**
met hun staarten in violet en **blauw**?
Ze roepen 'LEEEEOOOOOOO' voor dag en **dauw**.
Maar als het regent, schuilen ze **flauw**.
Voor hun veren is dat poortje te **nauw**.
Van iedereen krijgen ze **applaus**:
van de koning, de keizer en zelfs van de **paus**.
Willen jullie bij je vis een lepeltje **saus**?

Het is **augustus** en vakantie. Vlug een fotootje
van oma en opa in hun gloednieuw **autootje**.
Hun auto ziet **grauw**, dus dat wordt poetsen.
Oma en opa dromen misschien van koetsen.

Nu is het tijd om te **pauzeren**
en gaan we met z'n allen kamperen.

Wanneer schrijf ik au, ou, auw of ouw?

Ik hoor een woord met een au/ou-klank.

Staat het woord in mijn **au-lijst**?

Ja, ik schrijf au van **auto**.

Nee, ik schrijf ou van **oud**.

Welke medeklinker hoor ik in het grondwoord na de au/ou-klank?

Ik hoor w. Ik schrijf auw van **blauw** of ouw van **vrouw**.

Ik hoor een andere medeklinker.

Ik schrijf au of ou en die andere medeklinker.

de au-lijst

appl**au**s, applausje

augustus

auto, autootje, autootjes, automaat

blauw, blauwe

dauw

fl**auw**, flauwe

g**auw**

gr**auw**, grauwe

k**auw**, kauwen, kauwtje

k**au**wen, ik kauw, hij kauwt

kl**auw**en, ik klauw, hij klauwt

l**auw**, lauwe

mi**auw**en, ik miauw, de poes miauwt

n**auw**, nauwe, nauwkeurig, benauwd, nauwelijks

p**au**s, pausen

p**auw**, pauwen, pauwtje

p**au**ze

r**auw**, rauwe

s**au**s, sauzen, sausje

sn**auw**en, ik snauw, hij snauwt

wenkbr**auw**, wenkbrauwen, wenkbrauwtje

Ik let op!

Nou, ik w**ou** dat ik
z**ou** kunnen
zeggen:

‘Ik **hou** van **jou**,
ook in de **kou**,
vooral van
jouw mooie ogen.’

De vergeet-mij-nietjes van het vierde leerjaar

Je kunt de onthoudwoorden onderverdelen in pakketjes, de vergeet-mij-nietjes.

Zo zijn er 5 in het vierde leerjaar.

In het vijfde en zesde leerjaar komen er heel wat bij.

1	Woorden met wr	wraak wreed wringen wrok
2	Woorden op b	bieb krab web
3	Moeilijke woorden	absoluut datum interessant misschien rechtstreeks voortdurend
4	Woorden als banaan	agenda fazant kanarie papier raket
5	Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden	gouden ring katoenen broek zilveren schaal

1 Woorden met wr

Een kip zei: ‘Die **wrede** man met een **wrat** op zijn neus **wringt** onze nek om, **wrijft** ons in met zout en bakt ons in de pan. We zullen ons **wreken** en onze **wraak** zal zoet zijn. We zetten hem op een **wrak** midden op zee. Wat zal hij **wroeging** hebben.’

wraak
wrak
wrat, **wratten**, **wratje**
wreed, **wrede**
wreken, ik **wreek**, hij **wreekt**
wrijven, ik **wrijf**, hij **wrijft**
wringen, ik **wring**, hij **wringt**
wroeging

2 Woorden op b

bieb een boek uit de **bieb**
eb laag water (**eb**) of hoog water (vloed)
web een spin in haar **web**

3 Moeilijke woorden

Wij spreken Nederlands. In Frankrijk spreken ze Frans en in Engeland Engels. In Spanje spreekt men Spaans en in Portugal Portugees. Sommige kinderen leren Latijn en Grieks. Wij spreken Nederlands, maar gebruiken heel wat woorden die uit andere talen komen. Die noemen we leenwoorden. Willen we die moeilijke woorden correct schrijven, dan moeten we goed onthouden hoe we ze schrijven.

Welk woord ken ik?	Van welk woord komt het?	Uit welke taal komt het?
absoluut	absolutus	Latijn
alfabet	αλφα βήτα	Grieks
avontuur	aventure	Frans
brutaal	brutal	Latijn
fotograaf	photographie	Frans
hotel	hôtel	Frans
interessant	intéressant	Frans
konijn	cuniculus	Latijn
lokaal	local	Frans
modern	modernus	Latijn
perron	perron	Oudfrans
programma	programme	Frans
puzzel	puzzle	Engels
robot	robot	Tsjechisch
telefoon	τηλε (tele) + φωνη (fone)	Oudgrieks
terras	terrasse	Frans
terrein	terrain	Frans
tomaat	tomate	Spaans
uniform	uniforme	Frans
zebra	zebra	Portugees

Een koningin op avontuur

Ik lees **dikwijls** een boek uit de **bieb**, maar gisteravond ging ik naar het **toneel**. Nu vond ik het verhaal wel eng. **Jullie** moeten het **absoluut** ook zien. Op het **programma** stond: 'Juffrouw Adiba en de wervelwind'.

Juffrouw Adiba, een prinses uit een ver land, werd koningin. Op een dag komt ze van de **markt**. Haar meid draagt een mand met **erwten** en **tomaten** en een **voorraadje** appelsienen. In het station kopen ze aan het **loket** een ticket. De trein rijdt **rechtstreeks** naar haar kasteel. Het is erg warm in het kleine **lokaal** en ze gaan buiten op het **perron** wachten op de trein. Wat ziet ze? Ze kan haar ogen niet geloven. De trein wordt getrokken door in het **totaal** zes **eekhoorns**.

Een **brutaal konijn** in **uniform** op een flitsende **motor** is de baas en roept: 'Vlugger! Of moet ik **misschien** de zweep gebruiken?'

Dan krijgt koningin Adiba een rare **telefoon**. Een stem als van een **robot** zegt: 'Stap niet op de trein. Ga terug naar het **hotel** en wacht op mij.' Adiba denkt: 'Ik ga niet terug. Ik ga naar huis!' Adiba stapt op en de trein vertrekt. Hij rolt over de sporen naar zee. Het is **eb**. Op het strand ligt een zeldzame blobvis haar met grote ogen aan te staren.

Op een **terras** zit een **zebra** in een zetel. Hij leest in de krant een **interessant** artikel. Naast hem nipt een **bisschop** van een kopje koffie. Hij lost een **puzzel** op. Hij zoekt in een woordenboek, want hij kent zijn **alfabet**. Hij fronst bezorgd zijn wenkbrauwen als hij de trein met Adiba ziet voorbijrazen.

Wat verder staat een **fotograaf** met een super**modern** fototoestel. Hij neemt een foto van de koningin. Zij lacht naar hem. Het flitslicht van de camera bliksemt haar uit de trein. Adiba komt in een wervelwind terecht. De tornado sleurt haar mee. **Voortdurend** slingert ze heen en weer, op en neer.

Zo komt ze terecht in de wereld van sprekende dieren, mieren als reuzen, enge **goochelaars** en heksen als spinnen in een **web**.

Wanneer Adiba terug thuis is, stuurt ze vlug een **e-mail** naar haar oma om alles te vertellen. Ze schrijft de **datum** op en begint 'Lieve oma ...' Wat vreemd. Ze kan zich plots niets meer **herinneren**. Iemand heeft het hele verhaal uit haar geheugen gewist. Voor het eerst is ze bang voor de wezens uit haar **fantasie**.

absoluut

alfabet

avond

avontuur

bieb

bisschop

brutaal

datum

dikwijls

eb

eekhoorn

e-mail

erwt

fantasie

fotograaf

goochelaar

herinneren

hotel

interessant

juffrouw

jullie

konijn

koningin

lokaal

loket

markt

misschien

modern

motor

perron

programma

puzzel

rechtstreeks

robot

telefoon

terras

tomaat

toneel

totaal

uniform

voorraad

voortdurend

web

zebra

4 Woorden als banaan

Bij woorden als banaan
verdubbel ik niet.

a <u>g</u> enda	fantas <u>i</u> e	k <u>a</u> naal	l <u>a</u> waai	pr <u>a</u> line
a <u>g</u> ent	fazant	kan <u>a</u> rie	man <u>i</u> er	ra <u>k</u> et
a <u>l</u> arm	ja <u>l</u> oers	kan <u>a</u> non	na <u>t</u> uur	sa <u>l</u> ade
a <u>n</u> anas	ka <u>b</u> outer	ka <u>p</u> el	pa <u>p</u> ier	ta <u>p</u> ijt
appa <u>r</u> aat	ka <u>j</u> uit	ka <u>p</u> ot	pa <u>r</u> aplu	va <u>l</u> ies
ba <u>n</u> aan	ka <u>l</u> ender	ka <u>t</u> oen	pa <u>r</u> asol	wa <u>g</u> on

De vrouw en het kanaal

Stien zit onder een **parasol**. Ze draagt een kleedje van **katoen**. Ze maakt een **salade** van fruit: appel, peer, **banaan** en **ananas**. Ze kijkt op de **kalender**. Binnenkort is ze jarig. Dan is het feest! Ze neemt een **praline** in een **papiertje**, een heerlijk zoetje.

Stien woont midden in de **natuur**, dicht bij het **kanaal**. Midden in haar tuin staat een **kabouter**. Aan de overkant van het **kanaal** ligt een oude bunker. Met wat **fantasie** kan ze zich de oorlog inbeelden. Overal klonk er **alarm**. De **kanonnen** bulderden met een verschrikkelijk **lawaaï** en schoten alles **kapot**, ook het **kapelletje** op het einde van de straat. **Raketten** vlogen over het huis richting Antwerpen. De mensen vluchtten, geladen met zware **valiezen** en soms samengedrukt in een trein**wagon**. Nee, op die tijd moet je niet **jaloers** zijn.

Een bootje vaart voorbij. Een man wuift vanuit zijn **kajuit**. Hij lijkt wel een geheim **agent**. Over de reling van de boot hangt een oosters **tapijt**. Op het dek staat een grote bruine **paraplu**. Stien vindt dat een rustige **manier** om ouder te worden en ze denkt aan een gedicht van Paul van Ostaijen ...

Onder de maan schuift de lange rivier
 Over de lange rivier schuift moede de maan
 Onder de maan op de lange rivier schuift de kano naar zee
 Langs het hoogriet
 langs de laagwei
 schuift de kano naar zee
 schuift met de schuivende maan de kano naar zee
 Zo zijn ze gezellen naar zee de kano de maan en de man
 Waarom schuiven de maan en de man getweeën gedwee
 naar de zee

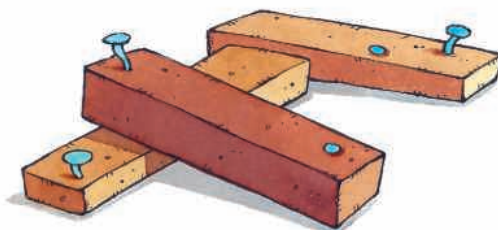
5 Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden

Bijvoeglijke naamwoorden staan bij een zelfstandig naamwoord.
 Ze vertellen er iets meer over.
 Sommige bijvoeglijke naamwoorden zeggen uit welk materiaal iets
 is gemaakt. Dit zijn **stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden**.

goud**en** bruiloft
 hout**en** balken
 ijzer**en** staaf
 katoen**en** vezels

marmer**en** beeld
 sten**en** muur
 woll**en** tapijt
 zilver**en** ring

Ik zoek het op.

Alle woorden
met een onthoudstukje
van het vierde leerjaar.

Ik luister naar de eerste letter.
Ken ik het alfabet?

Twijfel ik aan een woord,
dan zoek ik het op of vraag ik het.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

A

aankomen, ik **kom** aan, hij **komt** aan,
ik kwam aan,
ik ben aangekomen
aanleiding, aanleidingen
aansteken, ik **steek** aan, hij **steekt** aan,
ik stak aan,
ik heb aangestoken
aanstonds
aanwijzing, aanwijzingen
aardbei, aardbeien, aardbeitje
absoluut, absolute
ach
adem
afbreken, ik **breek** af, hij **breekt** af,
ik brak af, ik heb afgebroken
afscheid
agenda, agendaatje
agent, agenten, agentje
alarm
alfabet
allebei
Allerheiligen
allerlei
Allerzielen
alsjeblieft
altijd
ananas, ananassen, ananasje
apparaat, apparaten, apparaatje
applaus, applausje
arbeid, arbeider, arbeiders
arbeiten, ik **arbeid**, hij **arbeidt**,
ik **arbeide**, ik heb gearbeid
arts, artsen
Aswoensdag
augustus
auto, autootje
automaat, automaten, automaatje
avond, avonden, avondje
avontuur, avonturen, avontuurtje

B

bakkerij, bakkerijen, bakkerijtje
banaan, bananen, banaantje
batterij, batterijen, batterijtje
bedrijf, bedrijven, bedrijfje
beenhouwer, beenhouwers,
beenhouwertje
beginnen, ik **begin**, hij **begint**,
ik begon, ik ben begonnen
begrijpen, ik **begrijp**, hij **begrijpt**,
ik begreep, ik heb begrepen
beide, beiden
belangrijk, belangrijke, belangrijkste
benauwd, benauwde
bekijken, ik **bekijk**, hij **bekijkt**,
ik bekeek, ik heb bekeeken
bereid, bereide gerechten
bereiden, ik **bereid**, hij **bereidt**,
ik **bereide**, ik heb bereid
bereiken, ik **bereik**, hij **bereikt**,
ik **bereikte**, ik heb bereikt
beschrijving, beschrijvingen
bestaan, ik **besta**, hij bestaat,
ik bestond, ik heb bestaan
bevinden, ik **bevind** mij, hij **bevindt** zich,
ik bevond me,
ik heb me bevonden
bevrijding
bewegen, ik **beweeg**, hij **beweegt**,
ik bewoog, ik heb bewogen
bewijs, bewijzen, bewijsje
bezoeken, ik **bezoek**, hij **bezoekt**,
ik bezoocht, ik heb bezoocht
bieb
bieden, ik **bied**, hij **biedt**,
ik bood, ik heb geboden
bij, bijen, bijtje
bij, bij iemand
bijbel, een bijbel, de Bijbel, bijbels,
bijbeltje

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

bijdrage
 bijeen, bijeenkomst
 bijl, bijlen, bijltje
 bijna
 bijten, ik **bijt**, hij **bijt**,
 ik beet, ik heb gebeten
 binden, ik **bind**, hij **bindt**,
 ik bond, ik heb gebonden
 bisschop, bisschoppen
 blauw, blauwe
 blazen, ik **blaas**, hij **blaast**,
 ik blies, ik heb geblazen
 blij, blijde
 blijken, ik **blijk**, het **blijkt**,
 het bleek, het is gebleken
 blijven, ik **blijf**, hij **blijft**,
 ik bleef, ik ben gebleven
 boerderij, boerderijen, boerderijtje
 boodschap, boodschappen, boodschapje
 bouwen, ik **bouw**, hij **bouwt**,
 ik bouwde, ik heb gebouwd
 breedte
 breien, ik **brei**, hij **breit**,
 ik breide, ik heb gebreid
 breken, ik **breek**, hij **breekt**,
 ik brak, ik heb gebroken
 brengen, ik **breng**, hij **brengt**,
 ik bracht, ik heb gebracht
 brutaal, brutale
 buigen, ik **buig**, hij **buigt**,
 hij boog, ik heb gebogen

C

D

Dag van de Arbeid
 dame, dames, dametje
 datum
 dauw
 denken, ik **denk**, hij **denkt**,
 ik dacht, ik heb gedacht

dichtbij
 dijk, dijken, dijkje
 dikwijls
 doen, ik **doe**, hij **doet**,
 ik deed, ik heb gedaan
 dragen, ik **draag**, hij **draagt**,
 ik droeg, ik heb gedragen
 dreigen, ik **dreig**, hij **dreigt**,
 ik dreigde, ik heb bedreigd
 duiken, ik **duik**, hij **duikt**,
 ik dook, ik heb gedoken
 drinken, ik **drink**, hij **drinkt**,
 ik dronk, ik heb gedronken
 Duitsland, Duitser, Duits

E

eb
 eekhoorn, eekhoorns, eekhoorntje
 eenvoudig, eenvoudige
 ei, eieren, eitje
 eigen
 eigenaar, eigenaars, eigenaartje,
 eigenares, eigenaressen,
 eigenaresje
 eigendom, eigendommen, eigendommetje
 eigenlijk, eigenlijke
 eindeloos, eindeloze
 eik, eiken, eikje
 eikel, eikels, eikeltje
 eiland, eilanden, eilandje
 eind, einde, eindje, eindelijk, eindeloos
 eisen, ik **eis**, hij **eist**,
 ik eiste, ik heb geëist
 e-mail, e-mails, e-mailtje
 erbij
 erwt, erwten, erwtje
 eten, ik **eet**, hij **eet**,
 ik at, ik heb gegeten

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

F

fantasie, fantasietje
fazant, fazanten, fazantje
feit, feiten, feitje
fijn, fijne
flauw, flauwe
fluiten, ik **fluit**, hij **fluit**,
ik floot, ik heb gefloten
fontein, fontein(en), fonteintje
foto, fotootje
fotograaf, fotografen, fotograafje
fout, fouten, foutje, foutloos, foutloze
Frankrijk, Fransman, Frans

G

gaan, ik **ga**, hij **gaat**,
ik ging, ik ben gegaan
gauw
geheim, geheimen, geheimpje,
geheimzinnig, geheimzinnige
geit, geiten, geitje
geld, geldig
gelei
gelijk, gelijke
genezen, ik **genees**, hij **geneest**,
ik gens, ik ben genezen
geven, ik **geef**, hij **geeft**,
ik gaf, ik heb gegeven
gieten, ik **giet**, hij **giet**,
ik goot, ik heb gegoten
glijden, ik **glijd**, hij **glijdt**,
ik gleed, ik ben gegleden
glimlach, glimlachje
glimlachen, ik **glimlach**, hij **glimlacht**,
ik **glimlachte**,
ik heb geglimlacht
Goede week
goochelaar, goochelaars,
goochelaartje

goochelen, ik **goochel**, hij **goochelt**,
ik **goochelde**,
ik heb gegoocheld
gordijn, gordijnen, gordijntje
goud, gouden tand
grauw, grauwe
grijpen, ik **grijp**, hij **grijpt**,
ik greep, ik heb gegrepen
grijs, grijze
Guldensporenslag

H

Halloween
handleiding, handleidingen
hangen, ik **hang**, hij **hangt**,
ik hing, ik heb gehangen
hebben, ik **heb**, jij **hebt**, hij **heeft**,
ik had, ik heb gehad
hei, heide
heilig, heilige
heilig, de Heilige Schrift,
het Heilig Avondmaal,
het Heilig Graf
heimwee
heirbaan, hierbanen
helpen, ik **help**, hij **helpt**,
ik hielp, ik heb geholpen
Hemelvaart, Hemelvaartsdag
herinneren, ik **herinner**, hij **herinnert**,
ik **herinnerde**,
ik heb me dat herinnerd
herinnering, herinneringen
hoera
hotel, hotels, hotelletje
houden, ik **houd**, hij **houdt**,
ik hield, ik heb gehouden
houding
hout, houten paard
houterig, houterige

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

I

iemand
ijs, ijsje
ijverig, ijverige
ijzer, ijzeren staaf
inhoud, inhouden
interessant, interessante

J

jagen, ik **jaag**, hij **jaagt**,
hij **joeg**, ik heb gejaagd
jaloers, jaloerse
jeugd, jeugdig, jeugdige
Jom Kipoer
jou, ik heb jou gezien
jouw, jouw ogen
juffrouw, juffrouwen, juffrouwte
juichen, ik **juich**, hij **juicht**,
ik **juichte**, ik heb gejuicht
jullie, ik ben bij jullie
juweel, juwelen, juweeltje

K

kabouter, kabouters, kaboutertje
kachel, kachels, kacheltje
kajuit, kajuiten, kajuitje
kalender, kalenders, kalendertje
kanaal, kanalen, kanaaltje
kanarie, kanaries, kanarietje
kanon, kanonnen, kannonnetje
kapel, kapellen, kapelletje
kapitein, kapiteins, kapiteintje
kapot, kapotte
katoen, katoenen hemd
kauwen, ik **kauw**, hij **kauwt**,
ik **kauwde**, ik heb gekauwd
kei, keien, keitje
keizer, keizers, keizertje, keizerin,
keizerinnen, keizerinnetje

Kerstmis
kiezen, ik **kies**, hij **kiest**,
ik **koos**, ik heb geko^ozen
kijken, ik **kijk**, hij **kijkt**,
ik **keek**, ik heb geke^eken
klauw, klauwen, klauwtje
klauwen, ik **klauw**, de poes **klauwt**,
hij **klauwde**, ik heb geklauwd
klei
klein, kleine, kleiner, kleinst, kleintje
klimmen, ik **klim**, hij **klimt**,
ik **klom**, ik heb geklom^men
knijpen, ik **knijp**, hij **knijpt**,
ik **kneep**, ik heb gekne^epen
knijper, knijpers, knijpertje
komen, ik **kom**, hij **komt**,
ik **kwam**, ik ben gekomen
konijn, konijnen, konijntje
koning, koningen, koninkje
koningin, koninginnen, koninginnetje
kopen, ik **koop**, hij **koopt**,
ik **kocht**, ik heb geko^cht
Koran, een koran, de Koran
kou
koud, koude
kous, kousen, kousje
krijgen, ik **krijg**, hij **krijgt**,
ik **kreeg**, ik heb gekre^egen
krijger, krijgers, krijgertje
krijzen, ik **krijz**, hij **krijst**,
ik **krijste**, ik heb gekrij^st
kruipen, ik **kruip**, hij **kruipt**,
ik **kroop**, ik heb gekro^pen
kuchen, ik **kuch**, hij **kucht**,
ik **kuchte**, ik heb gekuch^t
kunnen, ik **kan**, jij kunt, hij kan,
ik **kon**, ik heb gekund
kwijlen, ik **kwijl**, hij **kwijlt**,
ik **kwijlde**, ik heb gekwijd
kwijt

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

L

lachen, ik **lach**, hij **lacht**,
ik **lachte**, ik heb gelachen
landbouw
lauw, lauwe
laten, ik **laat**, hij **laat**,
ik **liet**, ik heb gelaten
lawaai, lawaaiërig
leeftijd
leeuwerik, leeuweriken, leeuwerikje
lei, leien
leiden, ik **leid**, hij **leidt**,
ik **leidde**, ik heb geleid
leider, leiders, leidster
leiding
lezen, ik **lees**, hij **leest**,
ik **las**, ik heb gelezen
lichaam, lichamen, lichaampje
liegen, ik **lieg**, hij **liegt**,
ik **loog**, ik heb gelogen
liggen, ik **lig**, hij **ligt**,
ik **lag**, ik heb gelegen
lijden, ik **lijd**, hij **lijdt**,
ik **leed**, ik heb geleden
lijf, lijfje
lijken, ik **lijk**, hij **lijkt**,
ik **leek**, ik heb geleden
lijm, lijmen
lijn, lijnen, lijntje
lijst, lijsten, lijstje
lokaal, lokalen, lokaaltje
loket, loketten, loketje
Loofhuttenfeest
lopen, ik **loop**, hij **loopt**,
ik **liep**, ik heb gelopen

M

maaltijd
mama, mama's, mamaatje

manier, manieren, maniertje
Maria Hemelvaart
markt, markten, marktje
Marokko, Marokkaan, Marokkaans
marsepein
medelijden
mei, de maand mei
meid, meiden, meidje
meisje, meisjes
meten, ik **meet**, hij **meet**,
ik **mat**, ik heb gemeten
miauwen, ik **miau**, de kat **miauwt**,
de kat **miau**,
ik heb gemiauwd
mij, geef het aan mij
mijnheer
mijter, mijters, mijtertje
misschien
modern, moderne
moed, moedig
Moederdag
moeten, ik **moet**, hij **moet**,
ik **moest**, ik heb gemoeten
mogen, ik **mag**, hij **mag**,
ik **mocht**, ik heb gemogen
monnik, monniken, monnikje
moto
motor, motoren of motors, motortje
mouw, mouwen, mouwtje

N

natuur, natuurlijk
nauw, nauwe, benauwd
nauwelijks
nauwkeurig, nauwkeurige
Nederland, Nederlander, Nederlands
nemen, ik **neem**, hij **neemt**,
ik **nam**, ik heb genomen
niemand
Nieuwjaar

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

nijpen, ik **nijp**, hij **nijpt**,
ik neep, ik heb genepen
nou

O

oerwoud
Offerfeest
onbelangrijk, onbelangrijke
onderwijs, onderwijzer, onderwijzeres
oneindig, oneindige
ontbijt, ontbijten, ontbijtje
ontbijten, ik **ontbijt**, hij **ontbijt**,
ik ontbeet, ik heb ontbeten
ontbrandbaar, ontbrandbare
ontbreken, het **ontbreekt**,
het ontbrak,
het heeft me ontbroken
ontdekking, ontdekkingen
ontgoochelen, ik **ontgoochel**,
hij **ontgoochelt**,
ik **ontgoochelde**,
ik ben ontgoocheld
ontgoocheling, ontgoochelingen
onthaal
onthouden, ik **onthoud**, hij **onthoudt**,
ik onthield,
ik heb het onthouden
ontmoeten, ik **ontmoet**, hij **ontmoet**,
ik **ontmoette**,
ik heb ontmoet
ontmoeting, ontmoetingen
ontstaan, het ontstaat, het is ontstaan
ontzettend, ontzettende
onveilig, onveilige
opleiding, opleidingen
opstaan, ik **sta** op, hij stat op,
ik stond op, ik ben opgestaan
oud, oude, ouder, oudst
ouder, ouders
ouderwets, ouderwetse

overeind
overlijden, ik **overlijd**, hij **overlijdt**,
hij overleed, hij is overleden
overwinnen, ik **overwin**, hij **overwint**,
ik overwon,
ik heb overwonnen

P

paleis, paleizen, paleisje
papa, papaatje
papier, papieren hoedje
paraplu, parapluutje
parasol, parasols, parasolletje
partij, partijen, partijtje
Pasen
pauze
pauw, pauwen, pauwtje
pauze, pauzen of pauzes, pauzetje
pauzeren, ik **pauzeer**, hij **pauzeert**,
ik **pauzeerde**,
ik heb gepauzeerd
pech
peil, het waterpeil
perron, perrons, perronnetje
Pinksteren
pijl, pijlen, pijltje
pijn
pijnlijk, pijnlijke
pijp, pijpen, pijpje
plein, pleinen, pleintje
pochen, ik **poch**, hij **pocht**,
ik **pochte**, ik heb gepocht
praline, pralines, pralientje
prei, preien, preitje
prijs, prijzen, prijsje
programma, programmaatje
puntenslijper
puzzel, puzzels, puzzeltje

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Q

R

raadsel, raadsels, raadseltje
raket, raketten, raketje
rauw, rauwe
rechtstreeks, rechtstreekse
reeds
refrein, refreinen, refreintje
reiger, reigers, reigertje
reis, reizen, reisje
reizen, ik **reis**, hij **reist**
ik **reide**, ik heb gereisd
reiziger, reizigers
rij, rijen, rijtje
rijden, ik **rijd**, hij **rijdt**,
ik **reed**, ik heb gereden
rijk, rijke
rijkdom
rijmen, ik **rijm**, hij **rijmt**,
ik **rijmde**, ik heb gerijmd
rijm, rijmen, rijmpje
rijmwoord, rijmwoorden
rijp, rijpe
rijst
rijtuig, rijtuigen, rijtuigje
robot, robotten, robotje
roepen, ik **roep**, hij **roept**,
ik **riep**, ik heb geroepen
Romein, Romeins, Romeinse
ruiken, ik **ruik**, hij **ruikt**,
ik **rook**, ik heb geroken

S

salade, salades
saus, sauzen, sausje
scheiden, ik **scheid**, hij **scheidt**,
ik **scheidde**,
ik ben gescheiden
scheiding

scheidsrechter, scheidsrechters
schieten, ik **schiet**, hij **schiet**,
ik **schoot**, ik heb geschoten
schijf, schijven, schijfje
schijnen, de zon **schijnt**,
de zon **scheen**,
de zon heeft geschenen
schilderij, schilderijen, schilderijtje
schouder, schouders, schoudertje
schouw, schouwen, schouwtje
schrijven, ik **schrijf**, hij **schrijft**,
ik **schreef**, ik heb geschreven
schrijver, schrijvers, schrijvertje
schrikken, ik **schrik**, hij **schrikt**,
ik **schrok**, ik ben geschrokken
sein, seinen, seintje
seinen, ik **sein**, hij **seint**,
ik **seinde**, ik heb geseind
seizoen, seizoenen
Sinterklaas
Sint-Maarten
sla, slaatje
slaan, ik **sla**, hij **slaagt**,
ik **sloeg**, ik heb geslagen
slapen, ik **slaap**, hij **slaapt**,
ik **sliep**, ik heb geslapen
slijk
slijm, slijmen, slijmpje
slijpen, ik **slijp**, hij **slijpt**,
ik **sleep**, ik heb geslepen
slijper, slijpers, slijpertje
sluipen, ik **sluip**, hij **sluipt**,
ik **sloop**, ik heb geslopen
sluiten, ik **sluit**, hij **sluit**,
ik **sloot**, ik heb gesloten
smijten, ik **smijt**, hij **smijt**,
ik **smeet**, ik heb gesmeten
snuwen, ik **snuw**, hij **snuwt**,
ik **snuwde**,
ik heb gesnuwd

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

snijden, ik **snijd**, hij **snijdt**,
ik **sne**ed, ik heb gesneden
speelgoed, speelgoedje
spijker, spijkers, spijkertje
spijt
sprei, spreien, spreitje
spreken, ik **spre**ek, hij **spre**ekt,
ik sprak, ik heb gesproken
springen, ik **spr**ing, hij **spr**ingt,
ik sprong, ik heb gesprongen
staan, ik **sta**, hij staat,
ik stond, ik heb gestaan
steeds
steiger, steigers, steigertje
steil, steile
steken, ik **ste**ek, hij **ste**ekt,
ik stak, ik heb gestoken
stijf, stijve
stijgen, ik **stij**g, hij **stij**gt,
ik steeg, ik ben gestegen
stijging
stout, stoute
strijden, ik **strijd**, hij **strijdt**,
ik streed, ik heb gestreden
strijken, ik **strij**k, hij **strij**kt,
ik streek, ik heb gestreken
Suikerfeest

T

tapijt, tapijten, tapijtje
tevoorschijn
tegelijk
telefoon, telefoons, telefoontje
terras, terrassen, terrasje
terrein, terreinen, terreintje
terug
terwijl
Thora
tijd, tijden, tijdje
tijdens

tijdig, tijdige
tijger, tijgers, tijgertje
toch
toeslaan, ik **sla** toe, hij slaat toe,
ik sloeg toe, ik heb toegeslaan
toesteken, ik **ste**ek toe, hij **ste**ekt toe,
ik stak toe,
ik heb toegestoken
tomaat, tomaten, tomaatje
toneel, tonelen, toneeltje
totaal, totale
touw, touwen, touwtje
trein, trainen, treintje
trekken, ik **tre**k, hij **tre**kt,
hij trok, ik heb getrokken
trouw, trouwe
trouwen, ik **trou**w, hij **trou**wt,
ik trouwde, hij is getrouwd
Turkije, Turk, Turks

U

uiteinde, uiteindelijk
uitgebreid, uitgebreide
uniform, uniformen, uniformpje

V

Vaderdag
Valentijn, Valentijnsdag
valies, valiezen, valiesje
vallen, ik **val**, hij **valt**,
ik viel, ik ben gevallen
vangen, ik **vang**, hij **vangt**,
hij ving, ik heb gevangen
vastbinden, ik **bind** vast, hij **bindt** vast,
ik bond vast,
ik heb vastgebonden
vasten, Vastenavond

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

vastnemen, ik **neem** vast, hij **neemt** vast,
ik nam vast,
ik heb vastgenomen

vechten, ik **vecht**, hij **vecht**,
ik vocht, ik heb gevochten

veilig, veilige

verbieden, ik **verbied**, hij **verbiedt**,
ik verbood, ik heb verboden

verbinden, ik **verbind**, hij **verbindt**,
ik verbond, ik heb verbonden

verblijven, ik **verblijf**, hij **verblijft**,
ik verbleef, ik ben verbleen

verbouwing, verbouwingen

verdwijnen, ik **verdwijn**, hij **verdwijnt**,
ik verdween,
ik ben verdwenen

verdwijning, verdwijningen

vergeten, ik **vergeet**, hij **vergeet**,
ik vergat, ik ben het vergeten

verkopen, ik **verkoop**, hij **verkoopt**,
ik verkocht, ik heb verkocht

verkouden

verlaten, ik **verlaat**, hij **verlaat**,
ik verliet, ik heb verlaten

verliezen, ik **verlies**, hij **verlies**,
hij verloor, ik heb verloren

verschijnen, ik **verschijn**, hij **verschijnt**,
ik verscheen,
ik ben verscheen

vertrekken, ik **vertrek**, hij **vertrekt**,
ik vertrok, ik ben vertrokken

vertrouwen, ik **vertrouw**, hij **vertrouwt**,
ik **vertrouwde**,
ik heb vertrouwd

verzenden, ik **verzend**, hij **verzendt**,
ik verzond,
ik heb verzonden

vijand, vijanden, vijandig, vijandige
vijf, vijfde, vijfje

vijftig
vijver, vijvers, vijvertje
vinden, ik **vind**, hij **vindt**,
ik vond, ik heb gevonden

Vlaanderen, Vlaming, Vlaams
vliegen, ik **vlieg**, hij **vliegt**,
ik vloog, ik heb gevlogen

vlijtig, vlijtige

voedsel

voorraad, voorraden, voorraadjie

voortdurend, voortdurende

vonnis, vonnissen, vonnisje

vouwen, ik **vouw**, hij **vouwt**,
ik **vouwde**, ik heb gevouwen

vragen, ik **vraag**, hij **vraagt**,
ik vroeg, ik heb gevraagd

vrij, vrije

vrijgevig, vrijgevice

vrouw, vrouwen, vrouwtje

W

waarschijnlijk, waarschijnlijk

wagon, wagons, wagonnetje

wasserij, wasserijen, wasserijtje

web, webben, webbetje

wedstrijd, wedstrijden, wedstrijdje

wei, weiden, weitje

wegen, ik **weeg**, hij **weegt**,
ik woog, ik heb gewogen

weigeren, ik **weiger**, hij **weigert**,
ik **weigerde**,
ik heb geweigerd

weiland, weilanden, weilandje

weinig, weinige

Wekenfeest

wenkbrauw, wenkbrauwen,
wenkbrauwje

werpen, ik **werp**, hij **werpt**,
ik wierp, ik heb geworpen

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

weten, ik **weet**, hij **weet**,
 ik **wist**, ik heb geweten
 wijd, de wijde zee
 wijk, wijken, wijkje
 wijn, wijnen, wijntje
 wijs, wijze
 wijs, een wijsje zingen
 wijzen, ik **wijs**, hij **wijst**,
 ik **wees**, ik heb gewezen
 willen, ik **wil**, hij **wilt**,
 ik **wou**/wilde, ik heb gewild
 winnen, ik **win**, hij **wint**,
 ik **won**, ik heb gewonnen
 woestijn, woestijnen, woestijntje
 worden, ik **word**, hij **wordt**,
 ik **werd**, ik ben geworden
 wou, ik wou dat ik groot was
 woud, wouden
 wraak
 wrak, wrakken, wrakje
 wrat, wratten, wratje
 wreed, wrede
 wreken, ik **wreek**, hij **wreekt**,
 ik **wreekte**, ik heb gewroken
 wrijven, ik **wrijf**, hij **wrijft**,
 ik **wreef**, ik heb gewreven
 wringen, ik **wring**, hij **wringt**,
 ik **wrong**, ik heb gewrongen
 wroeging

X

Y

Z

zand, zanderig of zandig
 zebra, zebraatje
 zeggen, ik **zeg**, hij **zegt**,
 ik **zei**, ik heb gezegd
 zeil, zeilen, zeiltje

zeilen, ik **zeil**, hij **zeilt**,
 ik **zeilde**, ik heb gezeild

zeis
 zeldzaam, zeldzame

zenden, ik **zend**, hij **zendt**,
 ik **zond**, ik heb gezonden

zich
 zien, ik **zie**, hij **ziet**,
 ik **zag**, ik heb gezien

zijde, een zijden sjaal
 zijn, ik **ben**, jij **bent**, hij is,
 ik **was**, ik ben geweest

zijn, zijn jas
 zinnen, ik **zin** op wraak, hij **zint**,
 ik **zon** op wraak,
 ik heb op wraak gezonnen

zingen, ik **zing**, hij **zingt**,
 ik **zong**, ik heb gezongen

zitten, ik **zit**, hij **zit**,
 ik **zat**, ik heb gezeten

zoeken, ik **zoek**, hij **zoekt**,
 ik **zocht**, ik heb gezocht

zou, ik zou willen dat mama komt
 zout, zoute

zwemmen, ik **zwem**, hij **zwemt**,
 ik **zwom**, ik heb gezwommen

zwijgen, ik **zwijg**, hij **zwijgt**,
 ik **zweeg**, ik heb gezwegen

zwijn, zwijnen, zwijntje

Trefwoorden

+t-vorm	16, 22
achtervoegsel	7, 8, 32
adres	18
afleiding	5, 32, 40
alfabet	10, 51
beginletter	10
berenafpraak	34
bevel	19
bijvoeglijk naamwoord	9, 49
doffe e	4
dubbele punt	19
eindletter	32
enkelvoud	9, 20, 22, 23, 24
feestdag	18
getal	9, 20, 22
grondwoord	5, 32, 40
heilig	18
hoofdletter	18
ik-vorm	16, 22
infinitief	22
ja-nee vraag	21, 23
kattenafpraak	34
klank	5
klankverandering	23, 25
kleven	5, 6, 7
klinker	4, 33
knippen	5, 6
komma	19
korte klinker	4, 33, 34, 35
lange klinker	4, 33, 34, 35
leenwoord	45
leesteken	19
letter	4
lettergreep	33
mededeling	19
medeklinker	4, 34, 35, 42
meertekenklank	4, 14

meervoud	9, 20, 22, 23, 24
naam	18
naamwoord	8, 9, 49
onderwerp	20, 21, 22, 23, 24
opsomming	19
ordenen	10
persoon	22
persoonsvorm	20, 21, 22, 23, 24, 32
punt	19
rustpunt	19
samenstelling	5, 6, 32
stam	22, 24
stoffelijk bijvoeglijk naamwoord	49
taal	18
tegenwoordige tijd	21, 23
tijd	21
tweetekenklank	4, 14
uitgang	22, 24
uitroepeten	19
verdelen	5, 6
verdubbelen	34
verenkelen	34
vergeet-mij-nietje	37, 43
verkleinwoord	8
verleden tijd	21, 22, 23, 25
verlengen	14, 32
verlengingsafpraak	32
voorvoegsel	7
vraag	19
vraagteken	19
werkwoord	9, 16, 20-31, 40
werkwoordschema	22, 23, 24
werkwoordsvorm	22, 23
wij-vorm	22, 23
woord	5
woorddeel	5, 33
zelfstandig naamwoord	9, 49
zin	18, 19